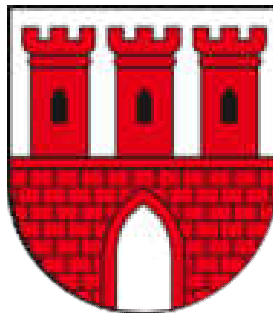

*Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy w Gąsawie
z dnia*

**Program
Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa
na lata 2024-2026**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE GĄSAWA	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	10
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	11
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	12
2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	13
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	14
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	14
2.3.1.1. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU	14
2.3.1.2. PIECZA ZASTĘPCZA, ASYSTENTURA RODZINY, ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”, ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE	21
2.3.1.3. KARTA DUŻEJ RODZINY	24
2.3.1.4. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ..	25
2.3.1.5. POMOC RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY	27
2.3.1.6. EDUKACJA, KULTURA, SPORT I REKREACJA, SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	29
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	32
2.4. BADANIA ANKIETOWE	35
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	35
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	39
2.5. ANALIZA SWOT	42
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	46
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	47
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	47
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	48
4. REALIZACJA PROGRAMU	60
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	60
4.2. FINANSOWANIE.....	60
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	60
SPIS TABEL I WYKRESÓW	62

WPROWADZENIE

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc domową. Są one najczęstszymi przyczynami niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gąsawie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2024-2026, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2020-2022.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – Dz. U. z 2022 r. poz. 1360) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 z późn. zm.) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci (sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przysposobienia nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie. Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 581 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (do 21 czerwca 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE GĄSAWA

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Gąsawa została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Do analizy przedłożono 26 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców oraz 3 ankiety wypełnione przez pedagogów i dyrektorów z placówek systemu oświaty.

Wśród ankietowanych było 58% kobiet i 38% mężczyzn, zaś 4% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku pow. 65 lat (38%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły grupy osób w wieku 26-35 lat i 56-65 lat (po 15%) oraz 36-45 lat (12%). Najmniej uczestników badania reprezentowało grupy wiekowe poniżej 20 lat i 20-25 lat (po 8%) oraz osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat (4%).

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 27% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia średniego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (23%) i zasadniczym zawodowym (19%). Mniej licznie reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie podstawowe (12%) lub gimnazjalne (8%), natomiast 11% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 77% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy Gąsawa od urodzenia, a 15% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 1 roku do 47 lat, natomiast 8% ankietowanych nie określiło czasu przebywania na terenie gminy. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
26	kobiety (58%)	poniżej 20 lat (8%)	od urodzenia (77%)	podstawowe (12%)
		20-25 lat (8%)		gimnazjalne (8%)
	mężczyźni (38%)	26-35 lat (15%)	od 1 roku do 47 lat (15%)	zasadnicze zawodowe (19%)
		36-45 lat (12%)		średnie (27%)

		46-55 lat (4%)		wyższe (23%)
	brak deklaracji (4%)	56-65 lat (15%)	brak deklaracji (8%)	brak deklaracji (11%)
		pow. 65 lat (38%)		

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2024-2026 są rodziny zamieszkujące teren gminy Gąsawa, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina wiejska Gąsawa położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie żnińskim. Zajmuje powierzchnię 135,70 km² i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Teren gminy sąsiaduje administracyjnie z następującymi gminami: Żnin, Dąbrowa, Mogilno i Rogowo. W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem 20 sołectw – Annowo, Biskupin, Chomiąża Szlachecka, Drewno, Gąsawa, Głowy, Godawy, Gogółkowo, Komratowo, Laski Wielkie, Łysinin, Marcinkowo Górne, Marcinkowo Dolne, Nowawieś Pałucka, Obudno, Oćwieka, Piastowo, Pniewy, Ryszewko i Szelejewo.

Siedziba władz gminy mieści się w miejscowości Gąsawa. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką pomocniczą gminy jest sołectwo Gąsawa (1 408 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Głowy (41 osób).

Układ komunikacyjny w gminie tworzą drogi powiatowe (13 odcinków) i gminne (37 odcinków). Przez północno-zachodnią jej część na niewielkim odcinku przebiega droga krajowa nr 5 (pełniąca również funkcję drogi międzynarodowej E-261), zaś w pobliżu wschodniej granicy gminy biegnie droga wojewódzka nr 254. Długość dróg publicznych w gminie wynosi 162,22 km, w tym drogi gminne stanowią 85,22 km.

W strukturze użytkowania terenu przeważają użytki rolne, które zajmują ponad 61% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią prawie 26% jej terenu. Liczba gospodarstw rolnych wynosi 556, a średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego 15 ha. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w analizowanym okresie liczba podmiotów gospodarki narodowej funkcjonujących w gminie wahała się (422 w 2020 r., 451 w 2021 r., 449 w 2022 r.). W ogólnej liczbie podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a ich liczba także ulegała wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu (328 w 2020 r., 358 w 2021 r., 351 w 2022 r.). Spośród funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych najwięcej działa w takich branżach, jak: budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy, a także przetwórstwo przemysłowe.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Gąsawa jest zróżnicowany. Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę wszystkich mieszkańców. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga natomiast sieć kanalizacyjna, do której dostęp posiada ponad 60% osób. W gminie brakuje sieci gazociągowej, z której mogłaby korzystać lokalna ludność. Na jej terenie nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. W latach 2020-2022 w gminie Gąsawa realizowano wiele inwestycji, były to m.in.: rozbudowa stacji uzdatniania wody w Gąsawie, przebudowa dróg na terenie gminy, termomodernizacja budynków, rozbudowa wraz z przebudową budynku świetlicy wiejskiej w Szelejewie, remont świetlicy wiejskiej w Obudnie wraz z rozbudową świetlicy o taras oraz zagospodarowanie terenów publicznych wokół – plac zabaw.

Sieć placówek wychowania przedszkolnego i oświatowych w gminie to: 1 przedszkole, 2 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi oraz 1 szkoła ponadpodstawowa. W roku szkolnym 2022/2023 do przedszkola uczęszczało 113 dzieci, do oddziałów przedszkolnych 43 dzieci, do szkół podstawowych 362 uczniów, a do szkoły ponadpodstawowej 393 uczniów.

Działalnością kulturalną w gminie zajmują się Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Gąsawie wraz z filią w Laskach Wielkich oraz świetlice środowiskowe w Nowejwsi Pałuckiej i Obudnie, a także świetlice wiejskie w Annowie, Gąsawie, Godawach, Gogółkowie, Oćwiece, Pniewach, Ryszewku i Szelejewie.

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizuje NZOZ Gąsawa Beata Szczęsna w Gąsawie. Na terenie gminy funkcjonują 2 apteki.

Propagowaniu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie służy 20 obiektów rekreacyjno-sportowych, a wśród nich: m.in. Stadion Gminny, hala sportowa, boiska wielofunkcyjne, strzelnice, plaża i kąpielisko oraz place zabaw i siłownie zewnętrzne. Na terenie gminy Gąsawa działają kluby i stowarzyszenia sportowe: Ludowy Klub Sportowy,

Klub Sportowy „Sokół Gąsawa”, Klub Hokejowy „Old-Boys”, Uczniowski Klub Sportowy „Tarpany” i Uczniowski Klub Sportowy „Laski”.

Pomoc społeczną świadczy mieszkańcom Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie, którego działalność pomocową uzupełniają parafie i organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy współpracuje przy realizacji różnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy czuwają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Żninie. Na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które wraz z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Żninie zapewniają bezpieczeństwo pożarowe. Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego włączone są jednostki z Gąsawy i Nowejwsi Pałuckiej.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2022 r. gmina Gąsawa liczyła 5 022 mieszkańców, w tym 2 512 kobiet, które stanowiły 50,02% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w przybliżeniu 37 osób na km². Dane szczegółowe dotyczące struktury wiekowej ludności gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 146	1 084	1 020
udział w liczbie mieszkańców	21,61%	20,79%	20,31%
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 111	3 081	2 879
udział w liczbie mieszkańców	58,65%	59,08%	57,33%
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 047	1 050	1 123
udział w liczbie mieszkańców	19,74%	20,13%	22,36%
liczba mieszkańców ogółem	5 304	5 215	5 022

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

W analizowanym okresie ogólna liczba ludności gminy stale malała, z roku na rok zmniejszała się zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym, zaś wzrost liczebności miał miejsce w obrębie populacji najstarszych mieszkańców gminy. Sytuację demograficzną kształtują także przyrost naturalny oraz saldo migracji. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Gąsawa przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba urodzeń	62	51	50
liczba zgonów	60	81	63
przyrost naturalny	-2	-30	-13

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
zameldowania spoza gminy	61	71	58
wymeldowania poza gminę	78	54	55
saldo migracji ogółem	-17	17	3

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

W latach 2020-2022 liczba urodzeń w gminie zmniejszała się z roku na rok, natomiast liczba zgonów ulegała wahaniom. Przyrost naturalny był w rozpatrywanym okresie stale ujemny, bowiem liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. W analizowanym okresie migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji ludności gminy w 2020 r. wykazało wartość ujemną, natomiast w latach 2021-2022 zmniejszało się i było stale dodatnie.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2020-2021 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach mieszkaniowych gminy utrzymywała się na tym samym poziomie i wynosiła po 31, natomiast w 2022 r. zmniejszyła się do 28. W 2020 r. i w 2021 r. w mieszkaniach komunalnych zamieszkiwało po 81 osób, zaś w 2022 r. – 79 osób.

Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w latach 2020-2021 gmina dysponowała 3 takimi lokalami i zamieszkiwało w nich po 8 osób w każdym roku, natomiast w 2022 r. liczba lokali socjalnych zmniejszyła się do 2, a liczba osób w nich zamieszkujących do 5 osób. Dane szczegółowe prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkań komunalnych	31	31	28
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 417	1 341	1 306
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	81	81	79
liczba mieszkań socjalnych	3	3	2
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	76	76	41
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	8	8	5

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Gąsawa tej formy pomocy udzielał Urząd Gminy w Gąsawie. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	22	20	20
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	240	214	175
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	55 742	58 293	53 866

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

W latach 2020-2022 liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy utrzymywała się na zbliżonym poziomie, zaś wartość przyznanych dodatków ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2021 r.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie w latach 2020-2022 liczba osób bezrobotnych w gminie spadała: 239 osób na koniec 2020 r., 212 osób na koniec roku następnego, 186 osób na koniec roku 2022. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym także ulegał zmniejszeniu. W latach 2020-2022 r. wśród pozostających bez pracy osób zdecydowaną większość stanowiły kobiety, ich liczba wyniosła odpowiednio: 152 (w stosunku do 87 mężczyzn) na koniec 2020 r., 130 (w stosunku do 82 mężczyzn) na koniec 2021 r. i 119 (w stosunku do 67 mężczyzn) na koniec 2022 r. Dane dotyczące bezrobocia przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku produkcyjnym	5 214	5 081	4 983
liczba bezrobotnych w gminie	239	212	186
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	7,68%	6,88%	6,46%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	152	130	119
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	63,60%	61,32%	63,98%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
stopa bezrobocia w powiecie żnińskim	10,2%	9,7%	9,0%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	8,9%	7,7%	7,4%
stopa bezrobocia w kraju	6,2%	5,4%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2020-2022 powiat żniński charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, jak i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Żninie, na terenie gminy Gąsawa w 2020 r. stwierdzono ogółem 54 przestępstwa, w 2021 r. 51 przestępstw, a w 2022 r. 46 przestępstw, w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 2 przypadki w 2022 r. Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2022 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (26 przypadków, o 2 mniej w porównaniu z 2021 r.), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (5 przypadków, tyle samo w porównaniu w 2021 r.) oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (5 przypadków, o 1 więcej w porównaniu z 2021 r.). Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	liczba przestępstw		
	2020	2021	2022
stwierdzono ogółem przestępstw:	54	51	46
w tym popełnionych przez nieletnich:	0	0	2
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	1	0	0
przeciwko wolności	3	1	3
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	9	5	5
przeciwko mieniu	23	28	26
przeciwko rodzinie i opiece	9	5	4
przeciwko wiarygodności dokumentów	1	1	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	1	1	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	4	4	5

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Żninie.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Żninie przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W rozpatrywanym okresie ich liczba wahała się (11 w 2020 r., 7 w 2021 r., 13 w 2022 r.).

Według danych III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Żninie – w 2022 r. wobec mieszkańców gminy Gąsawa prowadzono nadzory kuratorskie – łącznie

objętych nadzorem zostało 26 osób w 39 sprawach, w tym: wobec 13 osób w 11 sprawach rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej; wobec 26 osób w 15 sprawach ograniczona została władza rodzicielska jednemu z rodziców; wobec 11 nieletnich powierzono nadzór w sprawach o demoralizację i wobec 12 nieletnich w sprawach o czyn karalny. Ponadto w 2022 r. nadzorem kuratora z tytułu ograniczenia rodzicom władzy rodzicielskiej objęto 33 małoletnich w 18 prowadzonych sprawach. Szczegółowe dane dotyczące mieszkańców gminy wykazano w poniższych tabelach.

Tabela 10. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2020-2022

2020		2021		2022	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
25	41	27	44	26	39
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
5	9	10	13	11	13
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
20	32	17	31	15	26
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
24		26		34	
prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
32		42		49	

Dane III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Żninie.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Mieszkańcy gminy oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. Przedstawione zostały informacje o jednostkach wspierających rodziny i dzieci w gminie Gąsawa usytuowanych na terenie gminy oraz jednostkach udzielających wsparcia mieszkańcom gminy działających poza gminą.

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

2.3.1.1. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak:

ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji swoich zadań zatrudniał 16 osób, w tym: kadra kierownicza – 1, pracownicy socjalni – 3, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze – 1, pozostali pracownicy – 11. Z końcem 2022 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik Ośrodka oraz 3 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik GOPS-u oraz 2 pracowników socjalnych posiadało specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W 2022 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 674 mieszkańców gminy oraz 15,7 rodzin objętych pracą socjalną. Wymóg określony w ustawie o pomocy społecznej, która nakłada obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, był spełniony.

Poniższe tabele prezentują dane dotyczące środków finansowych, które Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował na świadczenia z pomocy społecznej w gminie oraz dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Tabela 11. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2020-2022

wielkość wydatków (w zł)	2020	2021	2022
ogółem	233 326,34	279 502,36	298 976,29

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 12. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2020-2022

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2020	2021	2022
ogółem	5 100,00	–	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	167	91	91
liczba rodzin	108	95	96

liczba osób w rodzinach	272	228	235
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	5,13%	4,37%	4,68%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2020-2022 ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2020 r. Analogicznie wahał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej i aktywności zawodowej odbiorców oraz powodów przyznania pomocy społecznej w 2022 r.

Tabela 14. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.

grupa wiekowa	liczba osób
0-17 lat	91
18-25 lat	17
26-35 lat	21
36-45 lat	36
46-55 lat	20
56-65 lat	22
66 lat i więcej	11
razem	218

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 15. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	11
pracuje dorywczo	30
nie pracuje	10
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	14
na emeryturze	14
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2022 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące dorywczo.

Tabela 16. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
ubóstwo	68	57	61	151	116	135
bezdomność	1	3	1	1	3	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	10	11	8	57	61	35
bezrobocie	70	59	54	195	157	146
niepełnosprawność	29	34	30	51	70	56
długotrwała lub ciężka choroba	51	38	39	117	82	80
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22	21	24	78	77	82
w tym rodziny niepełne	18	18	22	57	59	68
w tym rodziny wielodzietne	2	2	2	13	14	14
przemoc domowa	1	0	2	2	0	5
alkoholizm	4	5	5	7	8	7
narkomania	0	1	0	0	1	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	0	10	2	0
zdarzenie losowe	1	0	1	1	0	5
sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2020-2022 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu ulegała wahaniom. Kolejną przyczyną udzielania pomocy było bezrobocie. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu zmniejszała się z roku na rok. Następnymi, pod względem liczby przyznanych świadczeń, powodami wsparcia udzielanego mieszkańcom były wahające się pod względem liczby rodzin – długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia z pomocy społecznej były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2020-2022 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 17. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2020-2022

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
pieniężna	97	81	82	95	80	82	245	205	205
rzeczowa	71	13	9	42	13	9	153	21	18
praca socjalna	X	X	X	83	82	47	211	194	105
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	30	29	0	110	95	0
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	7	11	8	7	11	8	8	12	10
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3	2	2	2	2	2	6	9	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2020-2022 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była pomoc finansowa, świadczona głównie w postaci zasiłków. Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z tej formy wsparcia, utrzymywała się w latach 2021-2022 na takim samym poziomie, zmniejszyła się natomiast w porównaniu z 2020 r. Znaczącą formę wsparcia beneficjentów stanowiła praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z tej formy wsparcia, zmniejszała się systematycznie w trakcie rozpatrywanego okresu. Ważną formę wsparcia udzielonego mieszkańcom stanowiły: poradnictwo specjalistyczne, które świadczone w latach 2020-2021, oraz pomoc rzeczowa, przyznawana głównie w postaci pomocy żywnościowej i posiłków, a liczba osób w rodzinach, którym przyznano wsparcia rzeczowe, znacząco malała. Kolejną formą przyznanej pomocy były usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich

podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów, liczby osób w nich przebywających oraz kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu ich pobytu w DPS-ie przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 18. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	0	1	2
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	4	4	5

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 19. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł) w latach 2020-2022

2020	2021	2022
132 439	127 166	142 245

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, jednak w latach 2020-2022 w gminie Gąsawa takich kontraktów nie zawierano.

Z pomocy w postaci ciepłego posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 skorzystało w 2020 r. 77 dzieci i 54 osoby dorosłe, w 2021 r. 84 dzieci i 59 osób dorosłych, a w 2022 r. 81 dzieci i 67 osób dorosłych. GOPS – w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), udzielał pomocy rzeczowej w formie paczek osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. W 2022 r. we współpracy z Wielkopolskim Bankiem Żywności w Poznaniu wsparcie w postaci paczek żywnościowych przekazano 218 osobom z 41 rodzin z gminy, które znajdowały się w trudnej sytuacji życiowej. Wartość pozyskanej żywności wyniosła 81 112,46 zł.

Ośrodek prowadził także całoroczną akcję zbierania odzieży oraz sprzętu gospodarstwa domowego. Pomoc rzeczową otrzymywaną od osób prywatnych i zakładów pracy przekazywano niezwłocznie osobom i rodzinom potrzebującym tego rodzaju wsparcia.

GOPS udzielał również pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów z gminy Gąsawa. W 2022 r. przyznano 1 zasiłek szkolny, zaś stypendia szkolne przyznano 35 uczniom w kwocie 23 312 zł. Ośrodek realizował również zadania na rzecz pomocy

obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. W 2022 r. doraźną pomocą w formie posiłków objęto 93 ukraińskich dzieci przebywających na terenie gminy Gąsawa uczęszczających do szkół i przedszkoli. Na ten cel wydatkowano kwotę: 14 377,64 zł. Ponadto obywatele Ukrainy otrzymali wsparcie w postaci:

- jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł na osobę (świadczenie otrzymało 750 osób, na ten cel przeznaczono 225 000 zł);
- zasiłków okresowych (pomoc otrzymało 9 rodzin w kwocie 5 331,12 zł);
- zasiłków stałych wraz ze składkami na ubezpieczenie zdrowotne (środki otrzymały 4 osoby, przyznano 19 świadczeń w kwocie 7 399,76 zł);
- zasiłku celowego – organizacja pogrzebu dla obywatela Ukrainy, wydatkowano na ten cel 6 230,32 zł.

Ośrodek współpracuje też z wieloma instytucjami, organizacjami i jednostkami gminnymi, m.in. z placówkami oświatowymi, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Gminną Biblioteką Publiczną, inicjując wiele działań na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy. W okresie letnim organizowano wyjazdy, wycieczki i imprezy plenerowe, a w czasie wakacji i ferii – półkolonie. Dzieci i młodzież uczestniczyły w pozalekcyjnych zajęciach plastycznych i teatralnych oraz warsztatach i konkursach.

W ramach zwiększania aktywności społecznej i zawodowej osób bezrobotnych w 2022 r. na podstawie umowy dotyczącej współfinansowania, zawartej pomiędzy gminą Gąsawa a Powiatowym Urzędem Pracy w Żninie na terenie gminy realizowane były prace społecznie użyteczne. Do projektu skierowano 5 osób bezrobotnych, które otrzymały wynagrodzenie w kwocie 16 247,25 zł. Wysokość refundacji z Funduszu Pracy zgodnie z porozumieniem wynosiła 60% kwoty świadczenia.

Pracownicy Ośrodka realizowali również inne zadania pozaustawowe, m.in. wykonywali procedury związane z wydawaniem zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”, który daje możliwość uzyskania dofinansowania kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy beneficjentom, których dochód roczny nie przekracza 135 000,00 zł.

W okresie od sierpnia do grudnia 2022 r. GOPS wypłacał gospodarstwom domowym spełniającym określone w ustawie warunki dodatek węglowy – jednorazowe świadczenie w wysokości 3 000 zł. Przyznano 1 105 świadczeń na kwotę 3 315 000 zł. Ponadto wypłacono też 236 świadczeń w postaci dodatku na inne źródła ciepła w kwocie 451 000 zł.

W 2022 r. Ośrodek realizował także ustawę o dodatku osłonowym. Złożono 822 wnioski, z czego wypłacono 765 świadczeń na kwotę 538 097,38 zł.

Dodatkowo pracownicy GOPS-u reagowali na bieżące potrzeby mieszkańców gminy, monitorowali sytuację osób niepełnosprawnych, starszych i samotnie mieszkających oraz zapewniali odpowiednią do okoliczności formę pomocy.

2.3.1.2. PIECZA ZASTĘPCZA, ASYSTENTURA RODZINY, ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”, ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE

W latach 2020-2022 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność, utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej w analizowanym okresie ulegały wahaniom. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20. Piecza zastępcza w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	6	7	7
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	50 357,10	61 843,95	53 946,29
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	5	5	5
w tym rodzin zastępczych pełniących obowiązki pogotowia rodzinnego	1	1	1
wielkość wydatkowanych środków na potrzeby rodzin zastępczych (w zł)	50 357,10	61 843,95	53 946,29

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2020-2022 opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych było odpowiednio: 104, 91 i 65 rodzin. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin objętych opieką ośrodka	104	91	65
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	10	7	9
liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	43	51	14
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	5	7	2
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	22	21	15
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	3	5	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W 2022 r. pracownicy GOPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do: rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej; rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej; rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Aby wypełniać należycie zadania nałożone ustawą, asystent rodziny powinien zaopatrzyć się we wzory (formularze) dokumentów określone przez podmiot zatrudniający asystenta, służące dokumentowaniu pracy z rodziną i podejmowanych przez niego działań. Asystent powinien mieć dostęp do dokumentów dotyczących dziecka i rodziny objętej asystą na temat: sytuacji prawnej dziecka i rodziców, rozwoju psychofizycznego dziecka; niepełnosprawności; zdiagnozowanych schorzeń; innych informacji ważnych dla pracy z dzieckiem i rodziną. W posiadaniu asystenta powinien być raport zawierający opis i rezultaty działań prowadzonych na rzecz rodziny przed wejściem asystenta wraz z wykazem osób/instytucji prowadzących te działania. Asystent musi wiedzieć, kto, w jakim zakresie i z jakim skutkiem podejmował działania na rzecz rodziny po to, aby ich nie powielać, lecz wypełniać te sfery, w których występują wyraźne trudności, zaniedbania i deficyty oraz te, w których działania nie były w ogóle podejmowane.

Asystent rodziny powinien mieć warunki do własnego rozwoju, sprawdzenia i wzmacniania swoich kompetencji oraz poszerzania wiedzy. Niezależnie bowiem od formy zatrudnienia, asystent rodziny jest pracownikiem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, jednostki gminnej lub jednostki pracującej na zlecenie gminy. Ma więc takie same prawa i obowiązki, jak pozostali pracownicy oraz prawo do ochrony przewidzianej dla pracowników wykonujących zadania publiczne.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Praca asystenta nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków

pracownika socjalnego na terenie tej samej gminy. Nie może on też prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W 2022 r. z usług asystentów korzystało w gminie 8 rodzin, w których wychowywało się 22 dzieci. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie.

Tabela 22. Asystentura rodziny w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba asystentów rodziny	1	2	1
liczba rodzin objętych wsparciem	9	8	8
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	28	25	22
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	57	65	67
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	46 739,68	54 942,99	68 679,54

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W związku z wejściem w życie dnia 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie przyznano tylko 1 takie świadczenie w 2022 r.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej gmina przyznawała mieszkańcom **świadczenia rodzinne**. Poniższe tabele prezentują informacje o wartości, rodzajach i liczbie świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022.

Tabela 23. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 895 945,32	2 210 691,27	2 257 188,29
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	4 104	3 756	3 780

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 24. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2020	2021	2022
zasilek rodzinny wraz z dodatkami	4 063	3 744	4 278
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	32	23	23
zasilek pielęgnacyjny	1 172	1 136	1 157
świadczenie pielęgnacyjne	378	572	616
specjalny zasiłek opiekuńczy	134	24	7
zasilek dla opiekuna	24	13	0
świadczenie rodzicielskie	222	236	191
razem	8 134	5 748	6 272

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2020-2022 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń także się wahała w trakcie rozpatrywanego okresu. Istotne formy wsparcia stanowiły również zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i świadczenia rodzicielskie.

Ważną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy przez GOPS były świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 25. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie	50	46	46
liczba przyznanych świadczeń	606	572	573
wartość wydatków na świadczenia (zł)	246 880,66	227 282,87	229 866,83

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Wartość wydatków na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które w latach 2020-2022 GOPS w Gąsawie wypłacał mieszkańcom gminy, ulegała wahaniom, podobnie wahała się liczba przyznanych świadczeń w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.3.1.3. KARTA DUŻEJ RODZINY

W 2022 r. wydano w gminie 141 **Kart Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny (ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny – Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.) przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają lub mieli łącznie na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Prawo do posiadania Karty przysługuje odpowiednio dziecku: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez

ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba wydanych kart	56	27	175
liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach KDR	18 rodzin 56 osób	14 rodzin 27 osób	78 rodzin 175 osób
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem w ramach KDR	34	9	56

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

2.3.1.4. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej świadczy **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Kolejne tabele przedstawiają dane dotyczące liczby członków GKRPA, opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, a także środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie w latach 2020-2022.

Tabela 27. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	5	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gąsawa.

Tabela 28. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022

rodzaj	wartość w zł		
	2020	2021	2022
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	80 236,52	81 398,13	79 974,19

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gąsawa.

Tabela 29. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2020-2022

przeznaczenie	wielkość wydatków (w zł)		
	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	32 392,66	74 721,75	123 209,52
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	5 800,00	6 456,98	7 803,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	–	–	–
razem	38 192,66	81 178,73	131 012,52

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gąsawa.

W latach 2020-2022 środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej stale rosły. Z roku na rok zwiększały się zarówno kwoty przeznaczone na walkę z alkoholizmem, jaki środki na przeciwdziałanie narkomanii. W analizowanym okresie nie przeznaczano odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy domowej.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 30. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	1	4	1
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gąsawa.

W latach 2020-2022 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wahała się i wyniosła odpowiednio: 1, 4 i ponownie 1 osoba. W analizowanym okresie Komisja nie występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych z terenu gminy.

Jednym z działań w zakresie profilaktyki w 2022 r. było prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA finansowała projekty związane z zagospodarowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz programy profilaktyczne poruszające problemy wynikające z uzależnień od alkoholu i narkotyków.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, jak również Programu Wspierania Rodziny w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie ogólnopolskich kampanii i programów (m.in. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Dni bezpiecznego Internetu”, „Sieciakowe lekcje” – projekt Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę), pogadanek tematycznych i spotkań ze specjalistami, prelekcji (np. dotyczących depresji i hejtu w Internecie), spektakli profilaktycznych Teatru

Kurtyna z Krakowa oraz projektów promujących zdrowy styl życia, a także pozalekcyjnych zajęć sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych oraz akcji społecznych i integracyjnych. Wykorzystano materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w 2020 i 2022 roku GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie składała natomiast zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy domowej. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 31. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	3	0	1
liczba sprawców przemocy domowej, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gąsawa.

2.3.1.5. POMOC RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie pełni **Gminny Zespół Interdyscyplinarny**. Celem jego działania jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

W związku z art. 9a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) Rada Gminy w Gąsawie uchwaliła uchwałę w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego (Uchwała Nr LVIII/358/2023 Rady Gminy w Gąsawie z dnia 30 czerwca 2023 r.), natomiast Zarządzeniem Nr 526/2023 z dnia 24 sierpnia 2023 r. Wójt Gminy Gąsawa powołał Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Gąsawa.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy domowej lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, sądu rejonowego, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy domowej oraz w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2022 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli wśród rodzin z gminy 15 procedur „Niebieskie Karty” (w tym 13 sporządzonych przez Policję, 2 sporządzone przez pracowników socjalnych). W związku z podjętymi działaniami członków grupy roboczej i przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – „Niebieskie Karty” zamknięto w 2 rodzinach. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	10
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	42	34	38
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	12	9	15
w tym sporządzone przez Policję	11	7	13
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	2	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	8	11	2
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	4	3	6
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Gąsawa.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 4 rodzinom (7 osobom w rodzinach) w 2020 r., 5 rodzinom (8 osobom w rodzinach) w 2021 r. i 5 rodzinom (7 osobom w rodzinach) w 2022 r., pomoc z powodu narkomanii przyznano 1 osobie w 2021 r., natomiast wsparcie z powodu przemocy domowej przyznano 1 rodzinie (2 osobom w rodzinach) w 2020 r. i 2 rodzinom (5 osobom w rodzinach) w 2022 r.

Na terenie gminy Gąsawa jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową są (obok GOPS-u, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Punkt konsultacyjny, w którym z indywidualnych porad i konsultacji psychologicznych (dwugodzinne dyżury, dwa razy w tygodniu) mogą korzystać mieszkańcy mający problemy z alkoholem, zażywający środki psychoaktywne albo będący świadkami bądź ofiarami przemocy domowej; funkcjonują także dwie świetlice środowiskowe w Obudnie i Nowejwsi Pałuckiej oraz Centrum Kultury „Stodoła”, które prowadzą zajęcia dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi, zapewniają opiekę po zajęciach szkolnych, pomoc w odrabianiu lekcji i organizowanie czasu wolnego. Poza gminą w Gnieźnie przy Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej pomocy udziela Poradnia dla Rodzin – Punkt wsparcia dla rodzin w kryzysie „Ognisko Nadziei”.

2.3.1.6. EDUKACJA, KULTURA, SPORT I REKREACJA, SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat placówek wychowania przedszkolnego, placówek systemu oświaty, kultury i obiektów sportowo-rekreacyjnych funkcjonujących na terenie gminy.

Tabela 33. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2022/2023)

typ placówki	liczba	liczba dzieci	liczba nauczycieli (etatów)
placówki wychowania przedszkolnego	3	156	8
w tym przedszkola	1	113	5
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	43	3

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 34. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2022/2023)

typ placówki	liczba	liczba uczniów	liczba nauczycieli (etatów)
szkoła podstawowa	2	362	54
szkoła ponadpodstawowa	1	393	37

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 35. Placówki kultury w gminie w 2022 r.

typ placówki	liczba	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	400	5
światlice	18	150	0
biblioteki i filie	2	343	3

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 36. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2022 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty sportowo-rekreacyjne	20 (Stadion Gminny, hala sportowa i boiska w Gąsawie, boiska wielofunkcyjne w Szelejewie, Chomiąży Szlacheckiej, Laskach Wielkich, strzelnica sportowa w Godawach i Laskach Wielkich, place zabaw, siłownie zewnętrzne)
kluby sportowe (łącznie z uczniowskimi)	5
w tym uczniowskie kluby sportowe	2

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Warto dodać, że na terenie gminy działa Uniwersytet Trzeciego Wieku, będący miejscem spotkań 120 słuchaczy.

Ponadto w miejscowości Piastowo funkcjonuje prywatny dom seniora – Leśny Dom Seniora przeznaczony dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. W strukturach placówki działa ogólnodostępny Klub Seniora Leśne Zacisze, w zajęciach którego uczestniczy 35 osób.

Poniższa tabela przedstawia pełen wykaz podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy działających na jej terenie.

Tabela 37. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy w Gąsawie	ul. Żnińska 8, 88-410 Gąsawa
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą	
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa
5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
6.	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
7.	Gminny Ośrodek Kultury	ul. Żnińska 3, 88-410 Gąsawa
8.	Gminne Centrum Kultury „Stodoła”	ul. Żnińska 3a, 88-410 Gąsawa
9.	Gminna Biblioteka Publiczna w Gąsawie	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa
10.	Filia Biblioteczna w Laskach Wielkich	Laski Wielkie, 88-410 Gąsawa
11.	Gąsawski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa
12.	Klub Seniora Leśne Zacisze	Piastowo 13a, 88-410 Gąsawa
13.	Przedszkole Samorządowe w Gąsawie	ul. Żnińska 17, 88-410 Gąsawa
14.	Szkoła Podstawowa im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie (z oddziałem przedszkolnym)	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
15.	Szkoła Podstawowa im. admirała floty Józefa Unruga w Laskach Wielkich (z oddziałem przedszkolnym)	Laski Wielkie 25, 88-410 Gąsawa
16.	Szkoła podstawowa w Szelejewie (z oddziałem przedszkolnym)	Szelejewo 19, 88-410 Gąsawa
17.	Zespół Szkół Niepublicznych	ul. Żnińska 6, 88-410 Gąsawa
18.	Świetlica środowiskowa w Nowejwsi Pałuckiej	Nowawieś Pałucka, 88-410 Gąsawa
19.	Świetlica środowiskowa w Obudnie	Obudno, 88-410 Gąsawa
20.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gąsawa	ul. Półwiejska 1, 88-410 Gąsawa
21.	Apteka Feniks	ul. Żnińska 3, 88-410 Gąsawa
22.	Apteka im. Leszka Białego	ul. Rynek 3, 88-410 Gąsawa
23.	Ludowy Klub Sportowy	ul. Półwiejska 1a, 88-410 Gąsawa
24.	Klub Sportowy „Sokół Gąsawa”	ul. Jeziorna 11/4, 88-410 Gąsawa
25.	Klub Hokejowy „Old-Boys”	ul. Trzemeszeńska 1, 88-410 Gąsawa
26.	Uczniowski Klub Sportowy „Tarpany”	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa

27.	Uczniowski Klub Sportowy „Laski”	Laski Wielkie 25, 88-410 Gąsawa
28.	Międzygminne Stowarzyszenie Wspierania Niepełnosprawnych Dzieci, Osób Dorosłych oraz ich Rodzin	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa
29.	Gąsawskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społeczno-Wychowawczych im. Jadwigi Dziubińskiej	ul. Żnińska 6, 88-410 Gąsawa
30.	Stowarzyszenie Słuchaczy UTW w Gąsawie	ul. Żnińska 3a, 88-410 Gąsawa
31.	Stowarzyszenie Sympatyków Gąsawy	
32.	Gąsawska Orkiestra Dęta Pałuki	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
33.	Stowarzyszenie Zależna Ekologiczna Kraina	Laski Wielkie 25, 88-410 Gąsawa
34.	Stowarzyszenie Miłośników Przyrody „Wierzba”	Oćwieka 24, 88-410 Gąsawa
35.	Fundacja Rekonkwista	Biskupin 49A, 88-410 Gąsawa
36.	Stowarzyszenie Leszka Białego	Godawy 32, 88-410 Gąsawa
37.	Stowarzyszenie „Godawianie”	Godawy 35, 88-410 Gąsawa
38.	Biskupińskie Towarzystwo Archeologiczne im. Walentego Szwejdera	Biskupin 26, 88-410 Gąsawa
39.	Stowarzyszenie ABC Gąsawa	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
40.	Świetlice wiejskie	Annowo, Gąsawa, Godawy, Gogółkowo, Obudno, Oćwieka, Nowawieś Pałucka, Pniewy, Ryszewko, Szelejewo

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

W 2022 r. w gminie Gąsawa funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 38. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2022 r.

dekanat	nazwa parafii	adres
żniński	Parafia pw. św. Mikołaja	ul. Żnińska 1, 88-410 Gąsawa
	Parafia pw. św. Jana Chrzyciela	Chomiąża Szlachecka 1, 88-410 Gąsawa
rogowski	Parafia pw. św. Marii Magdaleny	Ryszewko 1, 88-410 Gąsawa

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie i Archidiecezji Gnieźnieńskiej.

Parafie rzymskokatolickie w gminie Gąsawa należą do archidiecezji gnieźnieńskiej. Parafie w Gąsawie i Chomiąży Szlacheckiej wchodzi w skład dekanatu żnińskiego, zaś parafia w Ryszewku należy do dekanatu rogowskiego. W Kurii Biskupiej Archidiecezji Gnieźnieńskiej (ul. Kanclerza Jana Łaskiego 7, 62-200 Gniezno) działa Wydział Duszpasterstwa Małżeństwa i Rodzin, którego przewodniczącym jest ks. dr Hubert Wiśniewski (tel. 61 426 21 02, e-mail: dmr@archidiecezja.pl). Wydział prowadzi poradnię rodzinne. Posługujący w nich doradcy życia rodzinnego prowadzą spotkania przygotowujące narzeczonych do zawarcia sakramentu małżeństwa oraz służą pomocą małżeństwom i rodzinom.

Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia. Wiedzą, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających. Diecezjalną doradczynią życia małżeńskiego i rodzinnego jest mgr Teresa Niewiadomska (tel. 61 426 21 02 wew. 104, 61 424 82 04), zaś parafialnymi doradcami życia rodzinnego (przy parafii pw. św. Mikołaja w Gąsawie) – Elżbieta i Zbigniew Burzyńscy (tel. 605 526 085).

Specjalistyczną pomocą rodzinie zajmuje się Diecezjalny Ośrodek Duszpasterstwa Małżeństw i Rodzin Archidiecezji Gnieźnieńskiej (tel. 693 952 409) oraz działająca w strukturach ośrodka Specjalistyczna Poradnia Życia Małżeńskiego i Rodzinnego (tel. 786 140 871), której oferta skierowana jest do rodzin i małżeństw przeżywających różnego rodzaju kryzysy. Wsparcia rodzinom i osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafią sobie samodzielnie poradzić, udziela Punkt wsparcia dla rodzin w kryzysie „Ognisko Nadziei” funkcjonujący w tzw. Lamusie (ul. Łaskiego 2a, tel. 795 108 176, czynny dwa razy w tygodniu, w godz. od 17.00 do 19.00). Placówka prowadzona przez Caritas we współpracy z Referatem Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie służy pomocą rodzinom w kryzysie poprzez udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej, mediacyjnej oraz wsparcia osobom będącym w sytuacjach nagłych i kryzysowych, a także pomocą w rozwiązywaniu konfliktów. Gnieźnieńska Caritas prowadzi również Dom Matki i Dziecka CAG, zapewniający schronienie ofiarom przemocy domowej, ubóstwa lub kobietom, które straciły dach nad głową.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańców gminy Gąsawa obejmują zasięgiem swego działania jednostki powiatowe. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie** w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	1	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	2	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	6	7	7
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	1	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	5	5	5

liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0	0	1
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

Mieszkańcy gminy Gąsawa korzystali także ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności). Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności mieszkańcom gminy Gąsawa.

Tabela 40. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy (do 16. roku życia)	2	5	8
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	37	44	43
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	10	19	21
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	18	19	15
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	9	6	7

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie.

Dane w zakresie pomocy udzielanej mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności przedstawia kolejna tabela.

Tabela 41. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	29	34	30
liczba osób łącznie w rodzinach	51	70	56

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu gminy oraz ich rodzicom świadczy także **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żninie**. W roku szkolnym 2021/2022 z pomocy specjalistów poradni skorzystało 51 dzieci/uczniów zamieszkujących gminę. Na podstawie diagnozy psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznej wydano dla nich m.in.:

1. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

- ze względu na niepełnosprawność intelektualną, w tym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim,
- ze względu na słabowidzenie lub słabosłyszenie,
- ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera,
- ze względu na niepełnosprawność ruchową, w tym afazję,

- ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym.
2. Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.
 3. Opinie o potrzebie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, m.in. ze względu na:
 - specyficzne trudności w zakresie czytania, pisanie i liczenia (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia),
 - zaburzenia aktywności i uwagi (ADHD),
 - problemy zdrowotne, np. neurologiczne,
 - dostosowanie wymagań programowych ze względu na obniżone możliwości poznawcze,
 - deficyty rozwojowe w zakresie funkcji percepcyjno-motorycznych,
 - deficyty w zakresie mowy, komunikacji werbalnej – konieczność terapii logopedycznej.
 4. Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania.
 5. Informacje dla lekarza specjalisty i dla sądu.
 6. Opinie psychologiczne dla młodocianych pracowników.
 7. Porady zawodoznawcze – wybór dalszej ścieżki kształcenia.

Ponadto:

- indywidualne porady dla uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych,
- indywidualne terapie – pedagogiczna, logopedyczna, wsparcie psychologiczne,
- prowadzenie badań profilaktycznych w szkołach w zakresie wyłonienia dzieci z grupy ryzyka dysleksji rozwojowej – SP Gąsawa, SP Laski, ZSN w Gąsawie,
- udział w Radach Pedagogicznych w szkołach – ZSN w Gąsawie,
- udzielanie porad nauczycielom.

Według specjalistów poradni, biorąc pod uwagę problemy, z którymi zgłaszane są dzieci, należy zintensyfikować działania wszystkich instytucji pomocowych w zakresie: profilaktyki uzależnień behawioralnych, zaczynając już od przedszkoli, profilaktyki zdrowia psychicznego ze względu na coraz większą liczbę dzieci i młodzieży z problemami emocjonalnymi, depresyjnymi, całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, (w tym zwiększenia dostępności do psychiatrów dziecięcych), wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem, w tym w postaci SUO, psychoedukacji dla rodziców dot. skutecznych metod wychowawczych, rozwiązywania problemów i konfliktów z dziećmi, przemocy rówieśniczej, środków odurzających, cyberprzemocy, uzależnień od komputera i Internetu.

Poniższa tabela zawiera wykaz podmiotów spoza gminy, świadczących wsparcie ludności z terenu gminy Gąsawa.

Tabela 42. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Gąsawa usytuowane poza gminą w 2021 r.

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Szpitalna 32, 88-400 Żnin
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Browarowa 14, 88-400 Żnin
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	ul. Ogrodowa 10, 88-300 Mogilno
4.	Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Plac Wolności 17, 88-400 Żnin
5.	Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej	ul. Łaskiego 2a, 62-200 Gniezno
6.	Poradnia dla Rodzin Punkt wsparcia dla rodzin w kryzysie „Ognisko Nadziei”	
7.	Komenda Powiatowa Policji	Plac Wolności 4, 88-400 Żnin
8.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Składowa 4, 88-400 Żnin
9.	Warsztat Terapii Zajęciowej	ul. Szpitalna 32, 88-400 Żnin
10.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	ul. Mickiewicza 24, 88-400 Żnin
11.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Janiny Bartkiewiczówny 93, 87-100 Toruń

Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

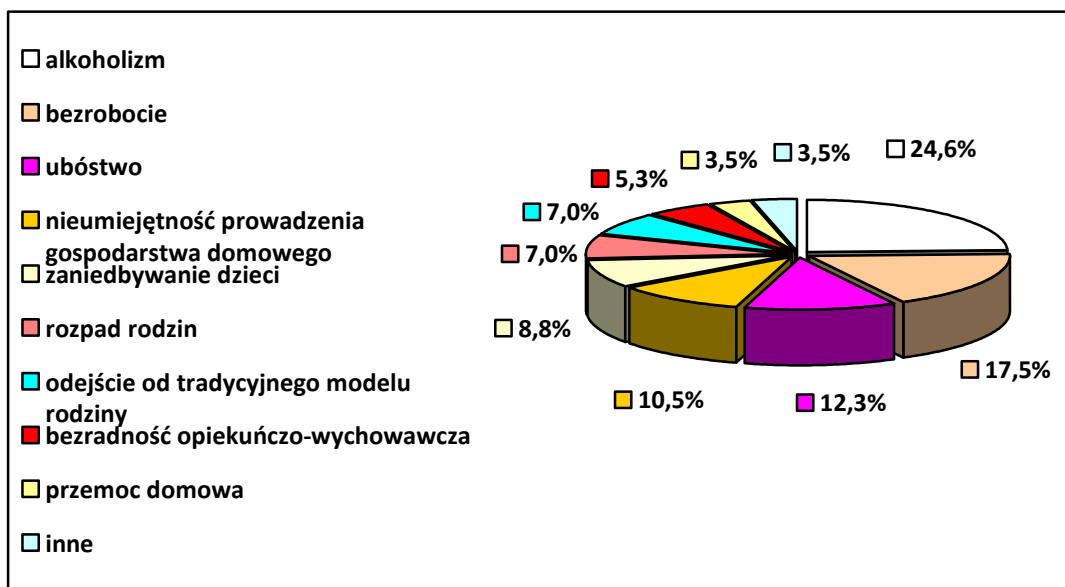
2.4. BADANIA ANKIETOWE

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i w placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 26 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?

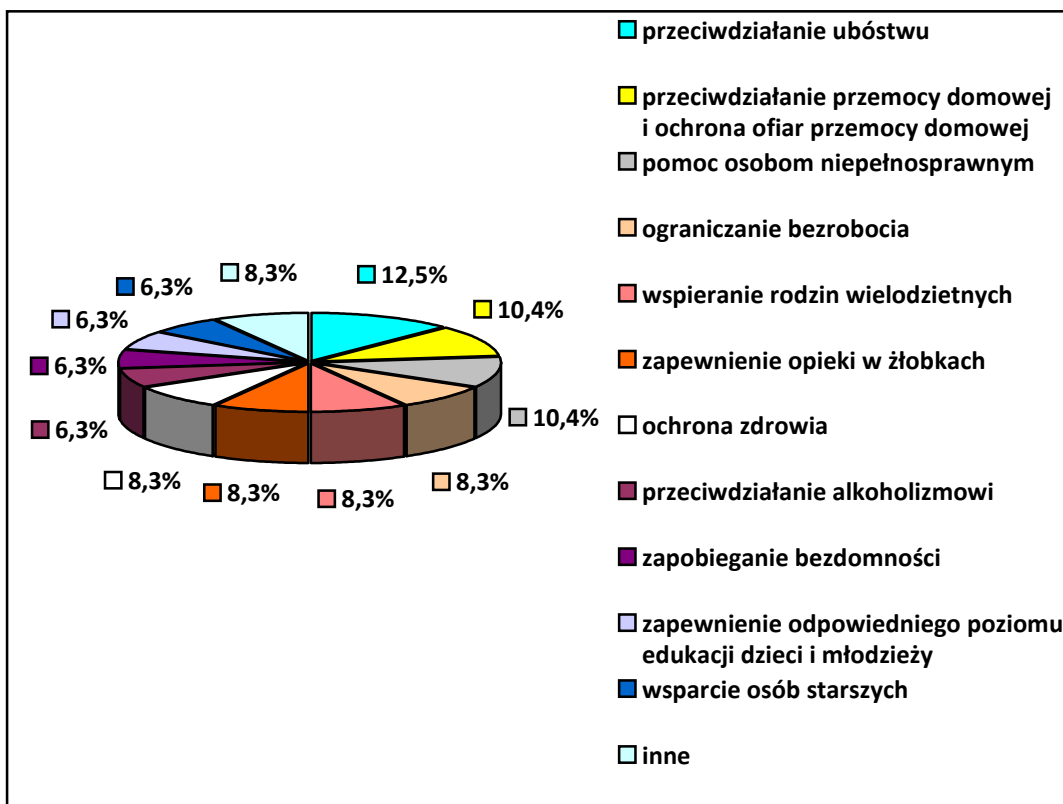

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Pytanie dotyczące problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Ankietowani najczęściej wymieniali alkoholizm (24,6%) oraz bezrobocie (17,5%), ubóstwo (12,3%) i nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego (10,5%). W dalszej kolejności wymieniali zaniedbywanie dzieci (8,8%), rozpad rodzin i odejście od tradycyjnego modelu rodziny (po 7%), a także bezzadność opiekuńczo-wychowawczą (5,3%) i przemoc domowa (3,5%).

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich działania podejmowane i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?

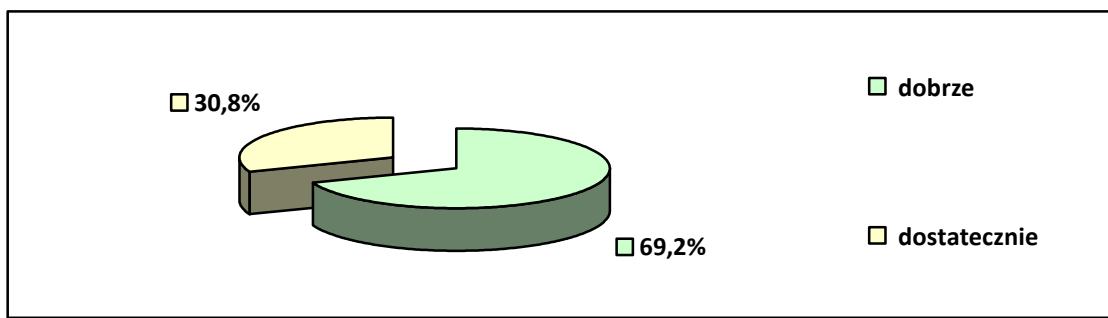
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowalająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: przeciwdziałanie ubóstwu (12,5%), przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona ofiar przemocy domowej oraz pomoc osobom niepełnosprawnym (po 10,4%), ograniczanie bezrobocia, wspieranie rodzin wielodzietnych, zapewnienie opieki w żłobkach i ochrona zdrowia (po 8,3%), a także przeciwdziałanie alkoholizmowi, zapobieganie bezdomności, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz wsparcie osób starszych (po 6,3%).

Badanie ankietowe pozwoliło też poznać opinie jego uczestników na temat oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki w żłobkach. Według (38,5%) ankietowanych oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. Tylko 7,7% badanych przedstawiło odmienne zdanie. Wysoki odsetek (53,8%) respondentów nie wyraził opinii w tej sprawie. Kwestia opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie. Zdaniem 61,5% ankietowanych potrzeby mieszkańców w tym obszarze są zaspokajane. Jednocześnie 7,7% badanych nie podziela tej opinii. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 30,8% pytanych.

Ofertę edukacyjną szkół w gminie oceniono wyłącznie pozytywnie. Według 69,2% badanych jest ona dobra, a kolejne 30,8% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

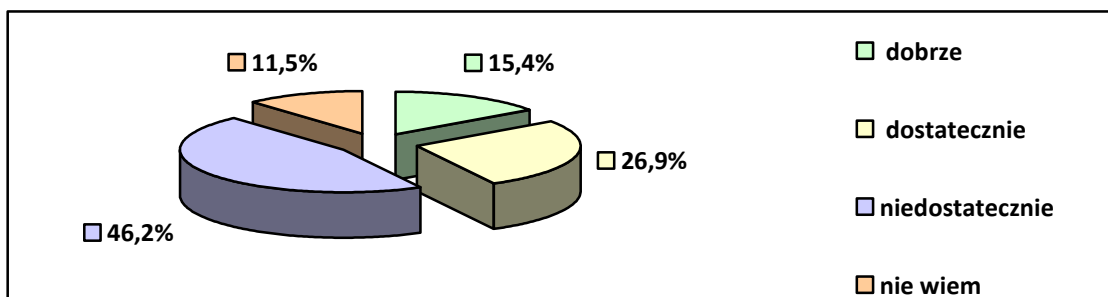

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie, bowiem 57,7% ankietowanych uznało ją za dobrą, a kolejne 19,2% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Jednak 15,4% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Jednocześnie wypowiedzieć się w tej sprawie nie potrafiło 7,7% pytanym. Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to także została oceniona bardzo pozytywnie. Jako dobrą uznało ją 42,3% badanych, zaś jako dostateczną oceniło ją 30,8% ankietowanych. Jednocześnie 15,4% pytanym stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Opinii w tej kwestii nie przedstawiło 11,5% respondentów.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona negatywnie przez 46,2% uczestników badania. Jednocześnie 42,3% respondentów wyraziło odmienną opinię, uznając ją za dostateczną (26,9% ankietowanych), zaś za dobrą – 15,4% badanych. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 11,5% pytanym. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

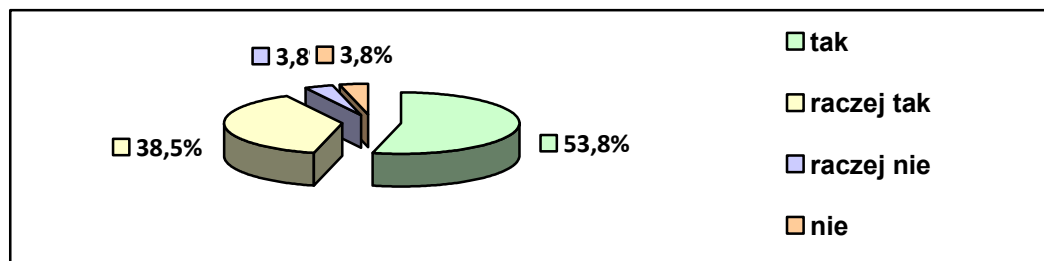

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość (92,3%) respondentów stwierdziła, że w miejscu

zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Odm inną opinię wyraziło tylko 7,6% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność uruchomienia żłobka gminnego oraz poprawę funkcjonowania komunikacji publicznej i dostosowanie jej do potrzeb osób dojeżdżających do pracy w większych ośrodkach. Za równie ważne uznano tworzenie nowych miejsc pracy oraz zapewnienie większego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i rodzin wielodzietnych. Wśród niezbędnych do realizacji działań wymieniono także rozszerzenie oferty zajęć kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych w placówkach oświatowych oraz zintensyfikowanie przedsięwzięć profilaktycznych.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyło również badanie ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Pomogło ono zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliło uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 3 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie (liczba uczniów: 311, liczba nauczycieli: 40),
- Szkoła Podstawowa im. admirała floty Józefa Unruga w Laskach Wielkich (liczba uczniów: 91, liczba nauczycieli: 26),
- Zespół Szkół Niepublicznych w Gąsawie (liczba uczniów: 393, liczba nauczycieli: 37).

Zasoby i oferta szkolna. Z analizy ankiet wynika, że wszystkie szkoły zatrudniają pedagoga i doradcę zawodowego. Z porad logopedy mogą korzystać uczniowie dwóch

placówek i także dwie szkoły zapewniają opiekę pielęgniarską i wsparcie psychologa. Uczniowie wszystkich placówek korzystają z sal gimnastycznych oraz boisk sportowych. Dostęp do Internetu umożliwiają wszystkie placówki. Dwie szkoły zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych, natomiast zajęcia dodatkowe, jak i zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi są prowadzone we wszystkich trzech placówkach. W ani jednej ankietowanej szkole nie utworzono klas lub grup integracyjnych. Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów. Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 43. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	38	1
sięganie po alkohol	2	4	1
sięganie po narkotyki	–	–	3
niszczenie mienia szkolnego	2	9	1
kradzieże na terenie szkoły	1	1	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	7	–
udział w grupach negatywnych	–	–	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	18	–
autoagresja	2	6	1
ucieczki z domu	–	–	3
przestępczość ujawniona	–	–	3
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	5	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 44. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14
zaniedbanie	12
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	3
przemoc domowa	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 38 przypadków palenia papierosów, 18 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 9 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 7 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 6 przypadków autoagresji, 5 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego, a także 4 przypadki sięgania po alkohol oraz 1 przypadek kradzieży na terenie szkoły. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 14 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 12 przypadków zaniedbań, 3 przypadki uzależnień, a także 1 przypadek przemocy domowej i 1 przypadek przestępczości.

Przedstawiciel jednej spośród badanych placówek nie dostrzegł wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś kolejny z ankietowanych nie był w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił. Jednocześnie jeden uczestnik badania zwrócił uwagę na zauważane coraz częściej przypadki objawów lękowych, fobii społecznej, zachowań depresyjnych, a także uzależnień od telefonu i Internetu.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów, to w opinii przedstawiciela jednej placówki w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, zaś jeden ankietowany miał trudności z oceną tego zagadnienia. Jednocześnie według jednego uczestnika badania zaobserwowano wzrost przypadków niewydolności wychowawczej.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie śniadań i obiadów, jak również pomocy materialnej i finansowej – darmowe pomoce dydaktyczne, dofinansowanie wyjazdów klasowych i wycieczek szkolnych. Szkoły organizują zbiórki charytatywne na rzecz potrzebujących (zbiórka darów, paczki żywnościowe i świąteczne), prowadzą również projekty edukacyjne

oraz akcje przeciwdziałające dyskryminacji osób ubogich i osób z niepełnosprawnością intelektualną. Placówki zapewniają dzieciom i młodzieży opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz wyrównawczych, a także wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych oraz nauczycieli i wychowawców.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą korzystać z indywidualnych konsultacji oraz porad pedagogów i psychologów szkolnych, uczestniczą w warsztatach i spotkaniach z policjantami i pielęgniarką. W ramach wsparcia rodziców w procesie wychowawczym placówki organizują cotygodniowe spotkania oraz tematyczne pogadanki i prelekcje.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkół polegają na realizacji licznych przedsięwzięć profilaktycznych i dydaktycznych w formie ogólnopolskich kampanii, programów (np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Sieciakowe lekcje” – projekt Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, „Dni bezpiecznego Internetu”), organizowaniu w ramach współpracy z PPP w Żninie prelekcji z zakresu depresji i hejtu w Internecie, a także warsztatów i spektakli profilaktycznych, pogadanek tematycznych, spotkań ze specjalistami (m.in. funkcjonariuszami Policji), realizowane są również działania prozdrowotne i projekty inicjowane przez Sanepid.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Sąd Rodzinny i Nieletnich, kuratorów sądowych i społecznych, Straż Pożarną, Sanepid, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Teatr Profilaktyczny „Kurtyna” w Krakowie, placówki oświatowe z gminy i powiatu oraz firmy z powiatu wspierające działania szkoły.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały

się następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej	• brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe) • niewystarczające zaplecze lokalowe
szanse	zagrożenia
• zmniejszenie społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy domowej	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • zwiększająca się liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • stale rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • brak możliwości tworzenia na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie bazą dydaktyczną, zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania strategiczne. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, zwiększająca się liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, stale rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci czy brak

możliwości tworzenia na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie	• brak odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi • niewystarczająca opieka nocna i świąteczna • brak współpracy z NZOZ w Gąsawie
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania wśród mieszkańców gminy zdrowym trybem życia • poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach • odpowiednia do aktualnych potrzeb liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze	• zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrost liczby nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na liczne mocne strony: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, jak również prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród dzieci i młodzieży, a także prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie.

Słabe strony i zagrożenia to z kolei: brak odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi, niewystarczająca opieka nocna i świąteczna, brak współpracy z NZOZ w Gąsawie, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, a także wzrost liczby nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki. Wskazane zagrożenia mogą rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• stale rosnący poziom i jakość życia mieszkańców • popularyzowanie na terenie gminy informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do integracji społeczności lokalnej • prowadzenie działań w celu pozyskiwania dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (ze względu na brak wkładu własnego – bezskuteczne) • podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej	• niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i istniejąca w gminie sieć placówek pomocy społecznej • nieprowadzenie działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu • brak nowych miejsc pracy i przedsięwzięć
szanse	zagrożenia
• potencjał gminy zapewniający jej rozwój oraz umożliwiający odczuwalny wzrost jakości i poziomu życia jej mieszkańców • dysponowanie przez gminę środkami zewnętrznymi umożliwiającymi skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (wyłącznie takich, które nie wymagają wkładu własnego) • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej	• brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • niezmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • stale rosnąca liczba osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych • niewystarczające możliwości gminy pozwalające na dostosowanie do aktualnych potrzeb liczebność kadry i placówek pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców gminy działalnością wolontariacką

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazała przewagę mocnych stron, którymi są głównie: stale rosnący poziom i jakość życia mieszkańców, popularyzowanie na terenie gminy informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do integracji społeczności lokalnej, oraz prowadzenie działań w celu pozyskiwania dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (ze względu na brak wkładu własnego – bezskuteczne). Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych, niezmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, stale rosnąca liczba osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, niewystarczające możliwości gminy pozwalające na dostosowanie do aktualnych potrzeb liczebności kadry i placówek

pomocy społecznej, jak również brak zainteresowania mieszkańców gminy działalnością wolontariacką – to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2024-2026, dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 4, co wskazuje na realizację większości założeń programowych.

Zespół wskazał trudności w realizacji założeń programowych, osiągnięcia, jakie odnotowano, działania, których nie udało się zrealizować, przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować, a dodatkowo najważniejsze projekty, które zostały zrealizowane.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- deficyt odpowiednich zasobów finansowych,
- brak współpracy z NZOZ w Gąsawie.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych przemocą,
- zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia,
- obniżenie poziomu bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej,
- współpraca z KPP w zakresie monitorowania obszarów gminy, co prowadzi do eliminowania potencjalnych zagrożeń,
- pomoc w formie pracy socjalnej i wsparcia asystenta rodziny,
- zapewnienie porad psychologicznych i prawnych.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- nie udało się zwiększyć zaangażowania społeczności lokalnej w podejmowanie wolontariatu,
- brak współpracy z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Gąsawie pomimo wielokrotnych prób podjęcia wspólnych działań.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem,
- poradnictwo specjalistyczne, terapia rodzin,

- popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży,
- promowanie wśród rodzin zdrowego stylu życia,
- kontynuowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- udział w szkoleniach, które pozwoliły na poszerzenie wiedzy pracowników,
- efektywne prowadzenie pracy socjalnej,
- wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- udzielanie wsparcia finansowego w celu poprawy bytu rodzin.

Działania ocenione najwyżej:

- bezpośrednia praca z rodziną w środowisku.

Działania ocenione najniżej:

- niedobór środków samorządowych, wkładu własnego do udziału w projektach, a tym samym nierealizowanie projektów,
- braki w instytucjonalnej opiece nad dzieckiem – żłobek, świetlica, opieka dla dzieci w godzinach popołudniowych, szczególnie dla dzieci samotnych matek.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2024-2026. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2024-2026 jest następujący:

Rozwijanie w Gminie Gąsawa systemu wsparcia sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ RODZINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.	2024-2026	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki przedszkolne placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia NGOs Kościół	- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych - liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	- zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wcześnie zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin
Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny.	2024-2026	GOPS UG	- liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	- poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie kobiet w ciąży	2024-2026	GOPS	- liczba kobiet w ciąży	- zapewnienie wsparcia

i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.		UG placówki ochrony zdrowia	objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba wypłaconych świadczeń „Za życiem”	kobietom w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2024-2026	GOPS UG PUP NGOs lokalne media	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia	- zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia.	2024-2026	GOPS UG PCPR NGOs Kościoł	- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru - liczba rodzin objętych terapią i mediacją	- poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2024-2026	UG RG GOPS placówki oświatowe placówki przedszkolne placówki kultury jednostki sportowo-	- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób

		rekreacyjne NGOs Kościoł	celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci	samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wspieranie rodzin wielodzietnych.	2024-2026	UG RG GOPS placówki przedszkolne placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoł	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny - liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny	- podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wielodzietnych - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin wielodzietnych
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2024-2026	GOPS PCPR ROPS	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń	- podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i GKRPA. - podwyższenie

				skuteczności świadczonej pomocy - poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 2.: WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2024-2026	UG RG GOPS	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe placówki kultury światlice	- liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe	- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym - liczba godzin	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie	2024-2026	placówki oświatowe GKRPA GOPS	- liczba i rodzaj programów profilaktycznych	- kształtowanie prawidłowych postaw życiowych

dzieci i młodzieży.		PPP	- liczba uczestników	- eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2024-2026	GOPS UG placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs Kościoł	- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań	- wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe NGOs GOPS	- liczba uczniów - rodzaj wsparcia (nagrody, wyróżnienia)	- motywowanie do zdobywania wiedzy - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków

				do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2024-2026	placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne GOPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2024-2026	placówki oświatowe placówki kultury GOPS NGOs Kościoł lokalne media	- liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: PROMOCJA RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM ZAGRAŻAJĄCYM JEJ PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU.

Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2024-2026	UG RG GOPS GKRPA placówki oświatowe placówki kultury świetlice NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny,
--	-----------	--	---	--

		PPP PCPR media lokalne Kościół		- poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
Wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2024-2026	UG RG GOPS placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs media lokalne Kościół	- liczba imprez - liczba uczestników	- wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych - budowa dialogu międzypokoleniowego - wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - integrowanie społeczności lokalnej
Podjęmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych.	2024-2026	ZI GKRPA GOPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR placówki ochrony zdrowia	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy domowej	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Podjęmowanie na terenie gminy, w tym szczególnie w placówkach oświatowych, działań o charakterze edukacyjno-	2024-2026	GKRPA ZI GOPS placówki oświatowe placówki kultury	- liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria adresatów i uczestników objętych działaniami	- ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej

informacyjnym na temat uzależnień oraz przestępczości i jej skutków.		świetlice jednostki sportowo- rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja NGOs		- kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądane zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 4.: ZAPEWNIENIE RODZINOM I DZIECIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo- rekreacyjne placówki kultury świetlice GOPS placówki ochrony zdrowia NGOs PPP PSSE	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2024-2026	UG RG placówki oświatowe i wychowania	- liczba zorganizowanych badań - liczba dzieci	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenie mające wpływ na stan zdrowia

		przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia	- poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców gminy.	2024-2026	UG RG placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców
Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno- edukacyjnych w zakresie problematyki zdrowotnej.	2024-2026	placówki oświatowe GKRPA ZI GOPS Policja PPP	- liczba zajęć - liczba uczniów	- podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej

				i w otoczeniu rodzinnym
Podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom.	2024-2026	placówki oświatowe Policja Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców na temat zagrożeń
Współpraca z Policją w zakresie eliminowania zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, oraz zapewniania bezpieczeństwa na drodze	2024-2026	UG RG Policja	- liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy, w tym przez nieletnich - liczba podjętych działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego - liczba zrealizowanych inwestycji drogowych w celu podniesienia bezpieczeństwa na drodze	- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców

CEL OPERACYJNY 5.: INTEGROWANIE I DOSKONALENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, ZI, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.	2024-2026	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia NGOs Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-	2024-2026	UG RG GOPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego	- rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy

Pedagogiczną.		Prokuratura Sąd Rejonowy Policja PCPR PPP		
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2024-2026	UG podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy domowej - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

- kryterium trafności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom odbiorców;
- kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;

- kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin z terenu gminy.

Zebrane informacje zostaną wykorzystane do opracowania sprawozdania podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Wspierania Rodziny przedstawi Wójtowi i Radzie Gminy Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń Programu, niemniej monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, ale też może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	7
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022	10
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022	10
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2020-2022	11
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022	11
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2020-2022	12
Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2020-2022	12
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022	12
Tabela 9. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022	13
Tabela 10. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2020-2022	14
Tabela 11. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2020-2022	15
Tabela 12. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2020-2022	15
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022	15
Tabela 14. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.	16
Tabela 15. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.	16
Tabela 16. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022	17
Tabela 17. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2020-2022	18
Tabela 18. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022	19
Tabela 19. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł) w latach 2020-2022	19
Tabela 20. Piecza zastępcza w gminie w latach 2020-2022	21
Tabela 21. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2020-2022	21
Tabela 22. Asystentura rodziny w gminie w latach 2020-2022	23
Tabela 23. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022	23
Tabela 24. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022	24
Tabela 25. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022	24
Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2020-2022	25
Tabela 27. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022	25
Tabela 28. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022	25
Tabela 29. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2020-2022	25
Tabela 30. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	26
Tabela 31. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej	27
Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022	28
Tabela 33. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2022/2023)	29
Tabela 34. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2022/2023)	29
Tabela 35. Placówki kultury w gminie w 2022 r.	29
Tabela 36. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2022 r.	29
Tabela 37. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	30
Tabela 38. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2022 r.	31
Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022	32
Tabela 40. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2020-2022	33
Tabela 41. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022	33

Tabela 42. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Gąsawa usytuowane poza gminą w 2021 r.	35
Tabela 43. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022	40
Tabela 44. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022...	41
Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?	36
Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?	37
Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	38
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?	38
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	39